

**HRVATSKI SABOR
KLUB ZASTUPNIKA SDP-a**

Zagreb, 24. travnja 2008.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOG SABORA

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske i članka 190. Poslovnika Hrvatskoga sabora, Klub zastupnika SDP-a podnosi Interpelaciju o radu Vlade Republike Hrvatske.

Za predstavnike Kluba zastupnika SDP-a koji će u njegovo ima sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, određeni su zastupnici: Zoran Milanović, Dragica Zgrebec, Slavko Linić, Ljubo Jurčić, Davor Bernardić.

**PREDSJEDNIK
KLUBA ZASTUPNIKA SDP-a**

Zoran Milanović

ZASTUPNICI U HRVATSKOM SABORU
Članovi Kluba SDP-a

Zagreb, 23. travanj 2008.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske i članka 190. Poslovnika Hrvatskoga sabora predlažemo

I N T E R P E L A C I J U
o radu Vlade Republike Hrvatske

Predmet interpelacije je:

Uloga Vlade Republike Hrvatske na smanjenju utjecaja cijena energenata na životni standard građana

Zastupnici smatraju da je potrebno otvoriti raspravu o Vladinoj politici i mjerama vezanim uz sigurnost opskrbe i cijene energenata u Republici Hrvatskoj (naftni derivati, električna energija, prirodni plin) i njihov utjecaj na gospodarstvo i životni standard građana. Rast cijena energenata utječe na cjelokupno proizvodno i uslužno gospodarstvo i u konačnosti na životni standard građana.

Za predstavnike koji će u ime predlagatelja sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela određuju se zastupnici Zoran Milanović, Dragica Zgrebec, Ljubo Jurčić, Slavko Linić, Davor Bernardić.

O B R A Z L O Ž E N J E

Cijene energenata u Hrvatskoj u odnosu na kupovnu moć stanovništva danas su gotovo najviše u Europi. Očekuje nas usklađenje hrvatskog zakonodavstva sa zakonodavstvom Europske unije na području sustava poreza na dodanu vrijednost i trošarina i uvođenje trošarina na električnu energiju, prirodni plin i ugljen. U drugom dijelu godine očekuju se nove znatno više cijene energenata (električna energija, prirodni plin) jer su one najavljene krajem 2007. godine i stopirane radi parlamentarnih izbora.

Uvođenje trošarina na energente povećat će već ionako visoko porezno opterećenje i dodati novi trošak za gospodarstvo i građane. Prema EU Direktivi 2003/96. EEC trošarina na energente veća je za građane pa oni mogu očekivati i više cijene.

U Programu Vlade Republike Hrvatske problem energije nije ključno mjesto razvoja Republike Hrvatske. Za građane najvažnije u ovom dijelu Programa je opredjeljenje Vlade da u razdoblju 3 – 5 godina uvede tržišne cijene energenata.

Energetski problemi Republike Hrvatske vrlo su slični globalnim energetskim problemima drugih europskih zemalja a odnose se na:

- sigurnost i pouzdanost opskrbe,
- visoku ovisnost o uvozu energenata,
- konkurentnost i razvoj energetskog tržišta,
- zaštitu okoliša,
- energetsku efikasnost i dr.

U Hrvatskoj je posebno zabrinjavajući nedostatak proizvodnih kapaciteta i sve veća ovisnost o uvozu primarnih energenata: nafte i plina. Vlada Republike Hrvatske ovim problemima ne posvećuje dovoljno pozornosti iako tvrtke iz područja energetike ostvaruju značajne prihode i zapošljavaju više desetaka tisuća radnika.

Svjetski trend rasta cijena nafte, električne energije i prirodnog plina Hrvatsku kao značajnu uvoznicu može pogađati na dva područja:

- kontinuiranosti opskrbe
- visoki rast cijena.

U posljednjih nekoliko godina u Hrvatskoj se proizvodi oko 70% potrebne električne energije, dio se dobiva temeljem ulaganje u NE Krško i termoelektrane u BiH i Srbiji dok se 15% nabavlja na veleprodajnom tržištu. Zastarjelost proizvodnih kapaciteta sve nas više usmjerava na uvoz električne energije. Na veleprodajnom tržištu je sve manje električne energije a cijena joj je u proteklim godinama rasla po visokim godišnjim stopama. Cijene električne energije u Hrvatskoj još se administrativno određuju i po važećem tarifnom sustavu prosječno su 30% niže od tržišnih. Potpuna liberalizacija tržišta električne energije počinje 1. srpnja 2008. godine kada se očekuju nove tarife i dvoznamenkasti rast cijena.

Hrvatska proizvodi oko 60% prirodnog plina, a ostatak potreba uvozi iz Rusije. Prirodni plin dostupan je kupcima na samo nešto više od 1/3 teritorija Republike Hrvatske. Priključak na plin ima mali broj kućanstava i on se kreće od 15,2% u Istarskoj županiji do 71,3% u Zagrebu. U 6 županija nema mogućnosti priključka na plin. Male domaće zalihe prirodnog plina i povećanje broja kućanstava priključena na plin povećavat će uvoz prirodnog plina. I cijene prirodnog plina utvrđuju se administrativno. Na primjer, nabavna cijena uvoznog plina u 2007. godini iznosila je 1,80 kn / m³ a nabavna cijena u potrošnji za kućanstva 1,07 kn po m³ ili oko 60% od tržišne cijene.

Pregled cijena plina u domaćinstvima u nekim europskim državama i RH u €/m³:

Bugarska	0,2804
Češka	0,3025
Mađarska	0,2274
Austrija	0,4183
Poljska	0,3337
Rumunjska	0,2895
Slovenija	0,4095
Hrvatska	0,2450

I na tržištu plina 1. srpnja 2008. godine počinje potpuno liberalizacija, pa se očekuje i dvoznamenkasto povećanje cijene plina.

Udio nafte iz domaćih izvora posljednjih godina značajno opada i sada je na razini od oko 20%. Rast cijena nafte na svjetskom tržištu ima bitni utjecaj na cijene naftnih derivata na hrvatskom tržištu. Cijene naftnih derivata u Hrvatskoj su po razini i mehanizmima promjene usporedive s cijenama u većini europskih zemalja. U cijeni naftnih derivata značajni udio imaju trošarine i naknade za ceste koje čine osnovicu za obračunavanje poreza na dodanu vrijednost. U početku značajnijeg rasta cijene nafte na svjetskom tržištu Vlada je administrativno, u dogovoru s INA-om, štitila cijenu eurosupera ispod razine od 8,00 kn po litri. Na pritisak SDP-a Sabor je u svibnju 2006. godine donio izmjene i dopune Zakona o posebnom porezu na naftne derivate uvođenjem tzv. „plivajuće“ trošarine. Ovu mogućnost Vlada je koristila samo jedanput u cilju izborne kampanje 2007. godine. Nakon izbora kad je cijena prešla 8,00 kn po litri eurosupera Vlada Republike Hrvatske se branila da kao tehnička Vlada ne može reagirati na visinu trošarina. Početkom 2008. godine cijena eurodizela je «eksplodirala», a Vlada ne reagira kroz smanjenje trošarina iako u potrošnji, a posebno u gospodarstvu dominira upravo eurodizel. Uvođenje tzv. «plivajuće» trošarine ne može trajno održavati razinu cijene ali je moguće mijenjati način obračuna poreza na dodanu vrijednost. Po postojećem sustavu osnovicu za obračun poreza na dodanu vrijednost čine i naknade i trošarine. Promjenom načina obračuna poreza na dodanu vrijednost na način da se on računa na nabavnu vrijednost moguće je smanjiti maloprodajnu cijenu naftnih derivata. Promjenom načina obračuna poreza na dodanu vrijednost na sadašnjoj razini cijena eurodizela smanjila bi se za 6%, a eurosupera 95 za 8%.

Primjer promjene u načinu obračuna poreza na dodanu vrijednost za naftne derivata

a) Eurodizel	sada	novo
- nabavna cijena	4,765	4,765
- naknada za ceste	1,200	1,200
- trošarina	1,000	1,000
- naknada HANDA	0,161	0,161
- PDV	1,564	1,048
<hr/> Maloprodajna cijena	<hr/> 8,690	<hr/> 8,174

b) Eurosuper 95	sada	novo
- nabavna cijena	4,029	4,029
- naknada za ceste	1,200	1,200
- trošarine	1,650	1,650
- naknada HANDA	0,116	0,116
- PDV	1,535	0,886
<hr/> Maloprodajna cijena	<hr/> 8,530	<hr/> 7,841

Povećanje cijena naftnih derivata ima značajan udio u povećanju cijena svih proizvoda i usluga. Skuplje gorivo imaće utjecaj na poljoprivredu i cijene poljoprivrednih proizvoda, odnosno hrane. Cijene mineralnih gnojiva i sjemena povećane su za oko 20%, a energenata 25% u odnosu na 2007. godinu. U međuvremenu mineralno gnojivo je poskupjelo za daljnjih 19%. Prema statističkim podacima o jesenskoj sjetvi samo povećanje cijena tzv. «plavog dizela» povećat će troškove za 26 mil. Kn, dok će proljetna sjetva biti skuplja samo na osnovu energenta za oko 51 mil. kn. Ovome treba dodati i troškove energenta u vinogradarstvu i voćarstvu. Plavi dizel ima značajan udio u cijeni koštanja poljoprivrednih proizvoda. Njegova cijena je rasla brže od cijene eurodizela i u 4 godine povećana je za 79%. Npr. za jednu litru mlijeka najviša cijena za proizvođača iznosi 3,5 kn, a cijena jedne litre plavog dizela trenutno iznosi 5,03 kn. Za ublažavanje utjecaja energenta na cijenu poljoprivrednih proizvoda Vlada Republike Hrvatske bi trebala povećati potpore u poljoprivredi.

Rast cijena energenata, odnosno troškova života u Hrvatskoj ne prati rast plaća i mirovina. Neto plaća u siječnju 2008. u odnosu na isto razdoblje 2007. realno je manja za 0,3% i iznosi 5.019,00 kn. Istovremeno je bruto plaća u istom razdoblju realno rasla za 1,1% i iznosila 7.357,00 kn, odnosno porezi i doprinosi iz plaće rasli su brže od neto plaće. Oko 70% zaposlenih u pravnim osobama u Hrvatskoj prima prosječnu mjesečnu neto plaću manju od prosjeka na nivou države. Prema izračunu sindikata minimalni troškovi četveročlane obitelji u ožujku 2008. godine (sindikalna košarica) iznose 6 180 kn. Ako obitelj posjeduje osobni automobil tada se minimalni mjesečni izdaci za prijevoz i održavanje automobila povećavaju za 938 kn. Obitelj sa dvoje školske djece treba prihode od 7 345 kn, a s dvoje studenata izvan mjesta prebivališta 9 615 kn.

Prosječna mirovina početkom godine iznosila je samo 1.997 kn. Mirovinu do 2 000 kuna prima 59,3% umirovljenika. Potrošačka košarica za kućanstvo s dvoje umirovljenika u vlastitom stanu iznosi 3 539 kn.

Rast inflacije s kraja 2007. nastavljen je i u 2008. godini. Potrošačke cijene u veljači 2008. godine u odnosu na siječanj 2008. godine veće su za 0,1%, a u odnosu na veljaču 2007. godinu 5,7%. Trend se nastavlja, pa u prvom tromjesečju 2008. godine, prosječni rast potrošačkih cijena iznosi 5,9%. Na godišnjoj razini na rast potrošačkih cijena najznačajnije utječu cijene prehrane s rastom od 10,2% i cijene goriva i maziva za osobna vozila s rastom od 12,4%. Iako tvrtke u Hrvatskoj u 2008. godini isplaćuju 4,6 mld. kn dividende poslodavci ne planiraju povećanje neto plaća. Vlada za sada ne poduzima nikakve mjere za saniranje negativnih posljedica inflacije na životni standard najugroženijih skupina građana – radnika i umirovljenika.

S obzirom na sve navedeno podnositelji Interpelacije predlažu Hrvatskome saboru da po završenoj raspravi donese sljedeći

Z a k l j u č k e

I/ Zadužuje se Vlada Republike Hrvatske da promptno koristi mogućnost primjene „plivajuće“ trošarine i štiti cijenu eurodizela na razini do 8,00 kn po litri.

III/ Zadužuje se Vlada Republike Hrvatske da izradi i Hrvatskom saboru dostavi na raspravu i prihvaćanje:

- a) Izmjene i dopune Zakona o porezu na dodanu vrijednost na način da se porez na dodanu vrijednost energenata obračunava na nabavnu cijenu – rok: lipanj 2008.
- b) Izmjene Zakona o potporama u poljoprivredi uzimajući u obzir drastično povećanje reprodukcijskog materijala i energenta na način da povećava subvencije poljoprivrednih proizvoda – rok: lipanj 2008.
- c) Program državne pomoći za socijalno ugrožene kategorije stanovništva za podmirenje dijela troškova energije – rok: lipanj 2008.
- d) Analizu poreznog opterećenja cijene rada, uključujući i doprinose i mjere za njezino rasterećenje, te potrebne izmjene zakona – rok: rujan 2008.
- e) Program dostupnosti svih energenata na cjelokupnom teritoriju Republike Hrvatske po istim ili sličnim uvjetima – rok: studeni 2008.
- f) Program postupnog uvođenja tržišnih cijena za električnu energiju i prirodni plin – rok: studeni 2008.
- g) Program razvoja energetske kapaciteta u Hrvatskoj – rok: studeni 2008.

PREDSJEDNIK KLUBA
ZASTUPNIKA SDP-a

Zoran Milanović

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske i članka 190. Poslovnika Hrvatskoga sabora, mi dolje potpisani zastupnici, podnosimo Interpelaciju o radu Vlade Republike Hrvatske u vezano na smanjenje utjecaja cijena energenata na životni standard građana

Red.br.	IME I PREZIME	POTPIS
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
11.		
12.		
13.		
14.		
15.		
16.		
17.		
18.		
19.		
20.		
21.		
22.		
23.		
24.		
25.		

